

הלל אומר המשך

בשיעור שעבר התחלנו לדון בדברי הלל הזקן – עברו שוב על דבריו.
בדף משמבוע שעבר יש הרחבות על דברי הלל על תלמידיו של אהרון וכיצד הם מתייחסים לכהנים.

כיצד מאמרים נוספים בפרקי אבות מתייחסים לכהנים:

1 משנה מסכת אבות פרק ו משניות ה - ו

גדולה תורה יותר מן הכהונה ומן המלכות שהמלכות נקנית בשלשים מעלות והכהונה בעשרים וארבע והתורה נקנית בארבעים ושמונה דברים בתלמוד בשמיעת האוּזין בעריכת שפתים בבינת הלב בשכלות הלב באימה ביראה בענוה בשמחה בשמוש חכמים בדקדוק חברים ובפלפול התלמידים בישוב במקרא במשנה במיעוט שינה במיעוט שיחה במיעוט תענוג במיעוט שחוק במיעוט דרך ארץ בארך אפים בלב טוב באמונת חכמים ובקבלת היסורין:

המכיר את מקומו והשמח בחלקו והעושה סייג לדבריו ואינו מחזיק טובה לעצמו אהוב את המקום אהוב את הבריות אהוב את הצדקות אהוב את התוכחות אהוב את המישרים מתרחק מן הכבוד ולא מגיס לבו בתלמודו ואינו שמח בהוראה נושא בעול עם חבירו מכריעו לכף זכות מעמידו על האמת מעמידו על השלום מתישב לבו בתלמודו שואל ומשיב שומע ומוסיף הלומד על מנת ללמד והלומד על מנת לעשות המחכים את רבו והמכוין את שמועתו והאומר דבר בשם אומריו דבר בשם אומריו מביא גאולה לעולם שנאמר [אסתר ב'] ותאמר אסתר למלך בשם מרדכי:

- מדוע חולקו 48 המידות לשני קטעים? מזה זה אומר על הרשימה?
- מהם הדברים בהם נקנים מלכות וכהונה ראו המקורות הבאים: התחילו בגירסה שמביא בעל השיטה מקובצת – מה היתרון בגרסתו?

שיטה מקובצת: רבי בצלאל בן אברהם אשכנזי נולד בשנת ה"א ר"פ (1520?) בארץ ישראל ונפטר בשנת ה"א ש"ד (1594?). הוא למד במצרים אצל הרדב"ז . בשנת ה"א ש"ז (1587) הוא עלה לארץ ישראל ושם מונה לרב הראשי של ירושלים. הוא נתפרסם בעיקר הודות לסדרת חיבוריו, שיטה מקובצת - אוסף פירושים קדמונים לכמה מסכתות של התלמוד

2 שיטה מקובצת מסכת נדרים דף כה עמוד א

מצות המלך. שבפרשת שופטים בשעה ששאלו להם מלך שיש שם

שלושים ושש שהן שלושים ושש מעלות שהמלכות ניתנה בהן. פירוש.

3 מסכתות קטנות מסכת כלה רבתי פרק ה

שהמלכות נקנית בשלשים מעלות, מאי ניהו, בכסף, בזהב, בנשים, בעבדים, בשפחות, בבתים, בכרמים, בגנות, בפרדסים, בבני בית, בסגולת מלכים, במדינות, בשרים, בשרות, בתענוגות, בשידה, בשידות, בסוסים, ברכב, בחרב, בשמלות, בנשק, בחילות, בבשמים, ביועצים, בצופים, במרגלים, במשפט, בחסד, ובצדקה, שנאמר כי בצדקה יכון כסא, וכתוב וסעד בחסד כסאו.

והכהונה בעשרים וארבע מעלות, אלו הם, עשר במקדש, עשר בגבולין, וארבע בירושלם. עשר במקדש, חטאת, אשם, זבחי שלמי צבור, חטאת העוף, אשם תלוי, לוג שמן של מצורע, שתי הלחם, לחם הפנים, מותר העומר, שירי מנחות; עשר בגבולין, תרומה, תרומת מעשר, חלה, ראשית הגז, הזרוע והלחיים והקיבה, פדיון הבן, פדיון פטר חמור, גזל הגר, חרמים, שדה אחוזה; וארבע בירושלם, הבכורות, הביכורים, המורס מתודות שנים, חזה ושוק. תנא וכולם נתנו לאהרן ולבניו מכלל ופרט וברית מלח.

4 תוספתא מסכת חלה (ליברמן) פרק ב

הלכה ז – עשרים וארבעה מתנות כהונה לאהרן ולבניו בכלל ופרט בברית מלח אילו הן עשר במקדש ארבע בירושלם ועשר בגבולין עשר במקדש חטאת ואשם וזבחי שלמי צבור וחטאת העוף ואשם תלוי ולוג שמן של מצורע שתי הלחם ולחם הפנים ושירי מנחות והעומר

הלכה ח – ארבע בירושלם הבכורה והביכורים והמורס מתודה ואיל נזיר ועורות קדשים

הלכה ט – עשר בגבולין תרומה ותרומת מעשר וחלה ראשית הגז והזרוע והלחיים והקבה ופדיון הבן ופדיון פטר חמור והחרמים ושדה אחוזה וגזל הגר

הלכה י – כל אילו ניתנו לאהרן ובניו בכלל ופרט וברית מלח לחייב על הכלל ולחייב על הפרט ליתן שכר לכלל וליתן שכר לפרט העובר עליהן כעובר משם כלל והעובר עליהן כעובר משם פרט

- לאור הנ"ל האם הדברים הם דברים בהם קונים תורה מלכות וכהונה? כיצד התורה מונגדת למלכות ולכהונה באופי הדברים?
- האם כהונה ומלכות יכולים להקנות? היעזרו בדברי הרמב"ם על המשנה הבאה

5 משנה מסכת אבות פרק ד

משנה יג ... רבי שמעון אומר שלשה כתרים הם כתר תורה וכתר כהונה וכתר מלכות וכתר שם טוב עולה על גביהן;

מסכתות קטנות מסכת אבות דרבי נתן נוסחא א פרק מא

רבי שמעון אומר ג' כתרים הם אלו הן. כתר תורה. וכתר כהונה. וכתר מלכות. וכתר שם טוב עולה על גביהן. כתר כהונה כיצד אפילו נותן כסף וזהב שבעולם אין נותנין לו כתר כהונה שנאמר והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהנת עולם (במדבר כ"ה י"ג). כתר מלכות אפילו נותן כל כסף וזהב שבעולם אין נותנין לו כתר מלכות שנאמר ודוד עבדי נשיא להם לעולם (יחזקאל ל"ז כ"ה). אבל כתר תורה אינו כן. עמלה של תורה כל הרוצה ליטול יבא ויטול שנאמר הוי כל צמא לכו למים (ישעיה נ"ה א').

- מה היחס בין כל הכתרים. מה בין כתר כהונה לכתר שם טוב?

6 פירוש המשנה לרמב"ם מסכת אבות פרק ד

[יד] אלו שלוש המעלות הגדולות ניתנו לאומה בעיקר חקיקת חוקיה, והן, הכהונה והמלכות והתורה. כהונה זכה בה אהרן, ומלכות זכה בה דוד, וכתר תורה מונח לכל, לכל מי שירצה להיות מוכתר בו. אמרו: שמא תאמר שזה הכתר פחות מהשנים? לא כי, אלא גדול הוא משניהם ובו יהיו השנים, שנאמר: [משלי ח טו – טז] "בי מלכים ימלוכו... בי שרים ישורו". אבל כתר שם טוב הרי הוא מגיע מן התורה, רצוני לומר: לימודה ועשייתה, כי בזה יהיה השם הטוב האמיתי.

עוד מקורות שיכולים להתייחס לכהונה ומעמדה

7 משנה מסכת אבות פרק א

משנה ג אנטיגנוס איש סוכו קבל משמעון הצדיק הוא היה אומר אל תהיו כעבדים המשמשין את הרב על מנת לקבל פרס אלא הו כעבדים המשמשין את הרב שלא על מנת לקבל פרס ויהי מורא שמים עליכם:

8 משנה מסכת אבות פרק ג

משנה ב – רבי חנינא סגן הכהנים אומר הוי מתפלל בשלומה של מלכות שאלמלא מוראה איש את רעהו חיים בלעו

כיצד ניתן לפרש גם את דברי ההל הבאים כמתייחסים לכהנים – היעזרו במשנת הוריות.

9 משנה מסכת אבות פרק א

משנה יד – הוא היה אומר אם אין אני לי מי לי וכשאני לעצמי מה אני ואם לא עכשיו אימתי:

10 משנה מסכת הוריות פרק א

משנה א – הורו בית דין לעבור על אחת מכל מצות האמורות בתורה והלך היחיד ועשה שוגג על פיהם בין שעשו ועשה עמהן בין שעשו ועשה אחריהן בין שלא עשו ועשה פטור מפני שתלה בבית דין הורו בית דין וידע אחד מהן שטעו או תלמיד והוא ראוי להוראה והלך ועשה על פיהן בין שעשו ועשה עמהן בין שעשו ועשה אחריהן בין שלא עשו ועשה הרי זה חייב מפני שלא תלה בבית דין **זה הכלל התולה בעצמו חייב והתולה בבית דין פטור:**

משנה ב – הורו בית דין וידעו שטעו וחזרו בהן בין שהביאו כפרתן ובין שלא הביאו כפרתן והלך ועשה על פיהן רבי שמעון פוטר ורבי אליעזר אומר ספק איזהו ספק ישב לו בתוך ביתו חייב הלך לו למדינת הים פטור אמר רבי עקיבא מודה אני בזה שהוא קרוב לפטור מן החובה **אמר לו בן עזאי מה שנה זה מן היושב בביתו שהיושב בביתו אפשר היה לו שישמע וזה לא היה אפשר לו שישמע:**

משנה ג הורו בית דין ...

משנה ד – הורו בית דין וידע אחד מהן שטעו ואמר להן טועין אתם

משנה ה – הורו בית דין ...

פרק ב

משנה א – הורה כהן משיח לעצמו שוגג ועשה שוגג מביא פר שוגג ועשה מזיד ומזיד ועשה שוגג פטור שהוראת כהן משיח לעצמו כהוראת בית דין לצבור:

משנה ב – הורה בפני עצמו ועשה בפני עצמו מתכפר לו בפני עצמו הורה עם הצבור ועשה עם הצבור מתכפר לו עם הצבור שאין בית דין חייבים עד שיורו לבטל מקצת ולקיים מקצת וכן המשיח ולא בעבודה זרה עד שיורו לבטל מקצת ולקיים מקצת: